

Esmira Hacı qızı Hacıyeva-Qarqari
Sevinc Tofiq qızı Şirinova
UOT: 338; JEL: G29.

İnvestisiya reytingi beynəlxalq və milli praktikada

Xülasə

Məqalədə investisiya reytingi, investisiya reytinginə təsir edən amillər, onların nəzəri-metodoloji əsasları, investisiya agentlikləri, həmin agentliklərin hazırladıqları reytinglər, beynəlxalq investisiya reytinglərinin hazırlanması və mövcud tələblər araşdırılır. Elmi müşahidələrdə nüfuzlu reyting agentliklərinin fəaliyyətinə xüsusi diqqət yetirilir, həmin agentliklərin reyting cədvəllərinin hazırlanması zamanı istifadə etdikləri üsullar tədqiq edilir. Həmçinin, respublikada milli və regional investisiya reytinglərinin hazırlanması praktikası da tədqiq edilir.

Açar sözlər: investisiya, reyting, investisiya reytingi, reyting agentliyi, risk, iqtisadi risk

Giriş

Seçim proseduralarının mürəkkəbliyinə görə investisiya qərarlarının qəbul edilməsi mürəkkəb məsələlərdən biridir. İnvestisiya qərarlarının qəbul edilməsi bir sıra amil və təmayüllərin çox variantlı və çox kriteriyalı qiymətləndirilməsinə əsaslanır, adətən müxtəlif istiqamlarda öz təsirini göstərir. Bu səbəbdən ölkənin, milli və regional iqtisadiyyatın investisiya reytinglərinin hazırlanması, investisiya cəlbəciliyinin ölçülməsi olduqca mühüm məsələlərdən hesab edilir. Dünya ölkələrinin investisiya cəlbəciliyi və investisiya mühitlərinin araşdırılmasının 30 ildən yuxarı bir tarixi vardır. İlk dəfə belə araşdırmalar qərb mütəxəssisləri tərəfindən XX əsrin 60-cı illərində hazırlanaraq istifadə edilmiş, sonrakı illərdə davam etdirilmişdir. Müasir dövrdə İnvestisiya reytinginə tənzimləyici orqanlar ABŞ və Yaponiyada mühüm əhəmiyyət verirlər. Nümunə üçün qeyd etmək lazımdır ki, bir çox amerika maliyyə institutlarına ancaq investisiya reytingi olan qiymətli kağızlara investisiya yatırmağa icazə verilir.

İnvestisiya reytingi dünya praktikasında

Reyting investorlar üçün mühüm göstəricidir, investorların əksəriyyəti müstəqil, ətraflı araşdırmalar apara bilmirlər, xüsusi ilə də bu araşdırmaların digər ölkələrdə aparılması tələb olunursa. Belə olan təqdirdə onlar reyting agentliklərinin təqdim etdiyi məlumatlardan istifadə edirlər. Göründüyü kimi, investisiya reytinginin yüksəlməsi ölkədə iqtisadi artımav nail olunmasına xidmət edən investisiya axınının güclənməsinə səbəb olur. İnvestisiya reytingi bu və ya digər layihəyə vəsait qoyarkən investorun qarşılaşdığı riskin qiymətləndirilməsidir. Reyting nə qədər yüksəkdirsə, investisiya riskləri bir o, qədər aşağı və həmin layihələrin investorlar üçün cəlbəciliyi bir o, qədər yüksəkdir [2]. İndiki dövrdə dünya dövlətlərinin investisiya cəlbəciliyinin ölçülməsi və kompleks qiymətləndirilməsi “Euromoney” jurnalının reyting cədvəllərində öz əksini tapmışdır. Jurnalın reyting cədvəllərinin materilləri əsasında ölkələrdə investisiya riskləri və həmin ölkələrin etibarlılığı dəyərləndirilir. Bunun üçün isə doqquz göstərici qrupundan istifadə edilir: iqtisadiyyatın səmərəliliyi; siyasi riskin səviyyəsi; borclanma vəziyyəti; borca qarşılıq xidmət göstərilməsi qabiliyyətinin olmamağı; kreditqabiliyyəti; bank kreditləşməsinin əl çətnəliyi; qısa müddətli maliyyələşdirmənin əl

çatnlığı; uzunmüddətli borc kapitalının əl çatnlığı; fors-major vəziyyətinin yaranması ehtimalları.

Bu göstəricilərin səviyyəsi ya ekspertlər, ya da analitik-hesablama vasitəsi ilə təsbit olunur. Həmin göstəricilər on ballıq şkala üzrə ölçülür, daha sonra bu və ya digər göstəricilərlə müqayisə edilərək təsbit olunur. Qeyd etmək lazımdır ki, həmin reytingin hazırlanmasına metodiki yanaşmalar dünya bazır konyunkturadaki dəyişikliklərə uyğun olaraq nəzərdən keçirilir. İnvestisiya qərarları qəbul edilərkən portfel investoları ölkənin xüsusi maliyyə və kredit reytinglərinə əsslanırlar. Belə bir kontekstdə beynəlxalq reyting agentliklərinin fəaliyyəti də xüsusi maraq doğurur. Reyting agentlikləri–emitentlərin ödənişqabiliyyətini, borc öhdəliklərini, korporativ idarəetmənin keyfiyyətini, aktivlərin idarəedilməsinin keyfiyyətini və s. qiymətləndirilməsi ilə məşğul olan kommertiya təşkilatıdır. Dünyada 100-dən çox reyting agentlikləri vardır. Ən nüfuzlu reyting agentlikləri kimi, “böyük üçlüyü” xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır. Reytinglər hazırlanarkən ümumi qaydalar mövcuddur. Məsələn korporasiyanın reytingi məxsus olduğu ölkənin suveren reytingindən yuxarı ola bilməz. Beləliklə, müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən iki eyni korporasiya müxtəlif risklərlə qarşılaşa bilərlər, bu səbəbdən də fərqli qiymətlər ala bilərlər. Dövlətlər və korporasiyalar üçün reytinglərlə yanaşı, Reyting agentlikləri proqnozlarda hazırlaya bilərlər. Proqnozlar yaxın vaxtlar üçün 1 aydan 6 aya qədər ola bilər. Proqnozlar aşağıdakı kimi təsbit edilə bilər:

- pozitiv-müsbət dəyişikliklərin baş verməsi ehtimalı, reyting müvafiq olaraq gələcəkdə yüksəldilə bilər;
- sabit- mənfi dəyişikliklərin baş verməsi ehtimalı çox azdır, müvafiq olaraq reytingdə növbəti dəfə nəzərdən keçirilərkən dəyişikliklər edilməyəcək;
- neqativ-mənfi dəyişikliklərin baş verməsi ehtimalları böyükdür, gələcəkdə reyting aşağı salına bilər.

Risklərin səviyyəsinin göstərilməsi üçün reyting agentlikləri latin hərflərindən istifadə edilər. Burada “A”- dayanıqlılıq simvoludur, “D”- səbatsızlıq simvoludur, faktiki olaraq şirkətlərin müflisləşməsi deməkdir. Risklərin səviyyələrindən asılı olaraq üç qrup reyting uyğun gəlir: investisiya, spekulyativ, dofol. Hər qrupda riskin səviyyəsinin daha dəqiq ifadə edilməsi üçün yarımqruplar da mövcuddur. Ən böyük yarımqrup spekulyativ yarımqrupdur. (BB+) bir tərəfdən investisiya qrupu ilə birləşir, digər tərəfdən isə (C)-defolt qrupuna qoşulur. “AA”-dan “CCC”-ə qədər reytinglər (+) və yaxud (-) işarələrinin əlavə edilməsi ilə bir-birindən fərqləndirilə bilər.

Cədvəl 1.

Qısamüddətli reytinglər

İnvestisiyanın keyfiyyəti	İşarələr		
	Moody's	Standart & Poor's	Fitch IBCA
Ən yüksək	Prime 1	A+	F+
		A1	F1
Yüksək	Prime2	A2	F2
Orta səviyyədən yüksək	Prime3	A3	F3
Orta	Not Prime	B	B
Defolt təsbit olunmuşdur	Not Prime	D	D

Mənbə: <https://countryeconomy.com/ratings>

Uzunmüddətli reytinglər

İnvestisiyanın keyfiyyəti	İşarələr	
	Moody's	Standart & Poor's, Fitch IBCA
Ən yüksək (Ali) Faizlərin ödənilməsi və yatırımların geri qaytarılmasının potensial imkanları, ən güclülər	Aaa	AAA
Yüksək Müdafiə ehtiyatları ali keyfiyyət dərəcəsi olan kağızlardakı kimi olmaya bilər. Digər emitentlər də iştirak edə bilər, o zaman risk ehtimalı yaranır.	Aa1 Aa2 Aa3	AA+ AA AA-
Orta səviyyədə yüksək Yüksək dərəcəliyədən bir qədər daha çox öhdəliklərin yerinə yetirilməsi şəraitin və iqtisadi vəziyyətin dəyişməsindən asılıdır.	A1 A2 A3	A+ A A-
Orta Əlverişsiz iqtisadi şərait və dəyişikliklər xüsusiyyətlərin dəyişməsinə, faiz və yatırımların geri qaytarılmasına neqativ təsir göstərə bilər.	Baa1 Baa2 Baa3	BBB+ BBB BBB-
Orta-bəzi spekulyativ elementlərlə birlikdə Uzunmüddətli perspektivə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi yaxşı təmin olunmuş kimi nəzərdən keçirilə bilməz, bu sinfi qeyri sabit xarakterizə etmək olar	Ba1 Ba2 Ba3	BB+ BB BB-
Orta səviyyədə aşağı İnvestorlar üçün o qədər də cəlbedici deyildir. Uzun müddətli perspektivdə faizlərin və əsas ödənişlərin, digər şərtlərin yerinə yetirilməsi yetərli olmaya bilər.	B1 B2 B3	B+ B B-
Aşağı Öhdəliklər pis təmin olunub. Ödənişqabiliyyəti olmaya bilər. Onların faiz və əsas məbləği ödəmək imkanı olmaması kimi risk elementləri ola bilər.	Caa	CCC+ CCC CCC-
Spekulyativ Belə öhdəliklər tez-tez ödənişqabiliyyətsiz olmaya bilər, yaxud digər zəifliyi vardır.	Ca	CC
Aşağı keyfiyyətli spekulyativ kağızlar Ən yüksək səviyyədə spekulyativlik (məhtəkirlik) Real investisiya keyfiyyətləri yoxdur.	C	C
Defolt və yaxud müflisləşməsinə edən şirkətlərin qiymətli kağızları	Moody's qiymətləndirmə aparmır. Y Standart & Poor's –da SD, D, R kateqoriyaları, Fitch IBCA-də isə –DDD, DD, D kateqoriyaları mövcuddur.	

Mənbə: <https://countryeconomy.com/ratings>

Standart & Poor's Agentliyinin kredit reytingləri kateqoriyalarını investisiya reytingində də istifadə edirlər: AAA-emitentin borc və öhdəliklərinin ödənilməsi imkanları həddindən artıq çox yüksəkdir; AA- emitentin borc və faizləri ödəməsi imkanları kifayət qədər yüksəkdir; A-emitentin borc və faiz öhdəliklərini yerinə yetirməsi kifayət qədər yüksəkdir, ancaq daxili iqtisadi şəraitdən asılıdır; BBB-borcların bağlanması məqamında emitentin borc və faiz öhdəliklərini yerinə yetirməsi daxili iqtisadi vəziyyətdən asılıdır. *Spekulyativ reytinglər*: BB- Ölkədaxili iqtisadi şəraitin qeyri sabitliyi emitentin ödəniş qabiliyyətinə təsir göstərə bilər. B-emitentin ödəniş qabiliyyəti məhduddur, buna baxmayaraq döviyyəyə buraxılmış cari öhdəlik sənədlərinə uyğundur; *Autsayder reytinglər* CCC-maraqların qorunmasında bəzi tədbirlər həyata keçirilir, ancaq risk və qeyri sabitlik təhlükəsi və ehtimalları vardır. CC- Emitentin ödənişqabiliyyəti ölkənin daxili vəziyyətindən güclü

asılıdır; C-Emitentin ödəniş qabiliyyəti ölkədə daxili vəziyyətdən tam olaraq asılıdır; D-borcların ödəniş vaxtı keçmişdir. [3].

Standard & Poor's timsalında reyting agentliklərinin ölkənin suveren reytingini necə hesabladıqlarını nəzərdən keçirək. Bu və ya digər milli hökumətlərin kreditqabiliyyətliliyinin ümumi qiymətləndirilməsi əsasən siyasi və iqtisadi risklərin təhlilinə əsaslanır, həm keyfiyyət, həm də kəmiyyət qiymətləndirilməsi kimi dəyərləndirilə bilər. Təhlillərin kəmiyyət aspektləri iqtisadi fəaliyyətin bir sıra göstəricilərini əhatə edir. Eyni zamanda məlumatların bütünlükdə təhlili keyfiyyət qiymətləndirilməsi kimi də çıxış edir. Keyfiyyət təhlili eyni zamanda siyasi hadisələrin və seçilmiş sosial-iqtisadi strategiyanın kursunun qiymətləndirilməsi ilə də bağlı aparılır. Deyilənlərlə yanaşı Standard & Poor's reytingləri hər hansı bir hökumətin borcların ödənilməsi ilə bağlı gələcək imkanları haqqında təsəvvür əldə etməyə imkan yaradır. Görülən işlərin əhəmiyyətli hissəsini bu və ya digər iqtisadi tədbirlərin reallaşdırılmasının məqsədəuyğunluğu təşkil edir. Burada səhvlər ölkəni bir çox neqativ hadisə və proseslər qarşısında zəiflədir. Milli valyutanın kursuna, əhalinin rifahı və alıcılıq qabiliyyətinə də öz təsirini göstərir. Öz borc öhdəliklərinə görə ödəniş etməyə hazır olmaq keyfiyyət kateqoriyasıdır, milli hökumətləri digər kateqoriyalardan olan emitetnlərdən fərqləndirir. Milli valyutalarda öhdəliklərin kredit təhlilinin gedişi zaman Standard & Poor's ilk növbədə hökumətin iqtisadi siyasətini, xüsusi ilə də pul-kredit siyasətini, həmçinin özəlləşdirmə planlarını, bir sıra digər makroiqtisadi islahatların necə həyata keçirilməsini araşdırır. Bütün bunlar borc öhdəliklərinin vaxtında yerinə yetirilməsinin dəqiq təsbiti ilə bağlıdır. Standard & Poor's xarici valyutalarla ödəniş qabiliyyətini və xarici borclar üzrə likvidliyinin təhlilinə əsasən suveren defolt riskini təsbit edir. Bu amillərin xarici borcların vəziyyətinə də təsirini araşdırır. Standard & Poor's-ekspertləri mühüm iqtisadi və siyasi riskləri aşağıdakı amillərlə əlaqələndirirlər:

- ✓ İnstitutlar və ölkənin siyasi inkişaf təmayülləri və onların iqtisadi siyasətin həyata keçirilməsinin səmərəliliyi və şəffaflığına təsiri, ictimai təhlüksizlik, geosiyasi problemlər;
- ✓ İqtisadiyyatın strukturunun təşkili və artım perspektivləri;
- ✓ Gəlir və xərclərə təsir göstərən amillər, borc yükünün ağırlığı, maliyyə sistemi və dövlətin şərti öhdəliklərinin həcmi;
- ✓ Pul-kredit sisteminin çevikliyi;
- ✓ Xarici likvidlik, qeyri rezidentlər qarşısında dövlət və özəl sektorun öhdəliklərinin dinamikasındakı təmayüllər.

Birinci üç amil hökumətin milli valyutalarla borc öhdəliklərini yerinə yetirməsi qabiliyyəti və hazırlıq səviyyəsinə təsir göstərir. Nəzərə almaq lazımdır ki, vergi-büdcə və pul-kredit siyasəti son nəticədə ölkənin xarici ödəniş balansına təsir göstərir. Deyilənlərlə yanaşı ciddi amillər kimi ölkənin ödəniş balansına təsir göstərən amillər xüsusi olaraq qeyd olunmalıdır. Standard & Poor's Agentliyinin araşdırmaları çərçivəsində milli hökumətlərin təhlilinin strukturu doqquz kateqoriyadan ibarətdir. Standard & Poor's-un Reyting Komitəsinin işinin gedişi prosesində hər bir milli hökumət 1 baldan 6 bala qədər təhlilinin 9 kateqoriyası üzrə qiymətləndirilir. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, reytinglər təsbit edilərkən balların müəyyənləşdirilməsinin ümumi dəqiq formulu yoxdur. Analitik dəyişkənlik, təsbitlərin qeydiyyatının bir-birindən sıx qarşılıqlı asılılığı, əksər hallarda bu və ya digər kateqoriyalar üzrə qiymətləndirmələrin Reyting Komitəsinin subyektiv dəyərləndirmələrindən asılılığı diqqəti cəlb edir.

Ölkənin investisiya reytinginə təsir göstərən amillər

Ölkənin investisiya reytingi tərtib edilərkən bir sıra parametr və amillər nəzərə alınır: iqtisadi sistemin tipi (təbiidir ki, üstünlük bazar iqtisadiyyatına verilir) və makroiqtisadi

göstəricilər (ÜDM, ÜMM, iqtisadiyyatın ümumi həcmində xam mal iqtisadiyyatının faizlərlə çəkisi), infrastrukturun inkişaf səviyyəsi və xarici ticarət. Burada mühüm amillərdən biri də iqtisadi azadlığın iqtisadi xaosa çevrilməsinin qarşısının alınmasına xidmət edən dövlətin iqtisadiyyatdakı rolu hesab olunur. Qanunlara əməl olunmaması, ölkədə insan hüquqlarının pozulması xarici investorların risklərini artırır, müvafiq olaraq ölkənin investisiya reytingini aşağı salır. Reytinglərdə aparıcı yerləri artıq bir neçə ildir ki, Skandinaviya ölkələri Finlandiya, Norveç, İsveç həmçinin Danimarka, Niderland, İsveçrə qərarlaşmışlar. İlk onluğa eyni zamanda Kanada, ABŞ, Avstraliya, Yeni Zelandiya daxil olmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, sözügedən dövlətlər son illərdə elm və təhsil sferalarına kifayət qədər vəsait yatırırlar. Analitiklər hesab edirlər ki, daxili investisiyaların yüksək həddə olması xarici investisiyaların ölkəyə axınını artır. Deyilənlərlə yanaşı investisiya reytinginin yüksək olduğu lider ölkələrdə iqtisadi azadlıq səviyyəsi yüksəkdir. Azərbaycanda Respublikasının milli və regional investisiya reytinglərinin hazırlanması praktikası

Azərbaycan Respublikasının regionlarının investisiya reytinginin hazırlanması istiqamətində reallaşdırılan tədbirlər qismində 2017-ci ildə İqtisadi İslahatlar və Kommunikasiya Analitik Mərkəzinin hazırladığı “Rayonların investisiya reytinginin” tərtib olunması göstərilə bilər [4]. Respublikanın regionlarının investisiya reytinginin hazırlanmasında məqsəd aşağıdakılardır: regionların xüsusi iqtisadi imkanlarının, ixtisaslaşması və ümumi inkişaf səviyyəsinin nəzərə alınması; regionların rəqabətqabiliyyətinin yüksəldilməsi; regionlara investisiyaların cəlb edilməsi. Respublikanın regionlarının investisiya reytingi hazırlanarkən beynəlxalq praktikada olduğu kimi investisiya reytingi sonarqı iki il üçün təsbit olunmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, nəticələrə təsir göstərən amillər qismində aşağıdakılar təsbit olunmuşdur (ilkin məlumatlar): idarəetmə, infrastruktur (İnstitutların keyfiyyəti, infrastruktur); insan kapitalı (səhiyyə, təhsil, ali təhsil); Yüksək texnologiyalar (yüksək texnologiyaların tətbiqi). Eyni zamanda nəticələrin təsiri altında olan amillər təsbit olunmuşdur: əmək bazarının səmərəliliyi; dövlət büdcəsindən asılılıq səviyyəsi; innovasiya. Azərbaycan Respublikasının əsas şəhər və rayonları üzrə aparılan müşahidələr 62 şəhər və rayonların regional investisiya reytinginin hazırlanması, həmin reytinglərə təsir edən amillərin təsbit edilməsi ilə yekunlaşdırılıb. İnvestisiya reytinginə görə ən yüksək yerdə Bakı şəhəri 0.785 faiz qərarlaşmışdır. İlk onluqda Naxçıvan, Mingəçevir, Sumqayıt, Şirvan, Gəncə və Naftalan şəhərləri yer alıb [1].

Dünyanın aparıcı agentlikləri Fitch, Standard & Poor's ı Moody's Investors Service 2016-cı ilin əvvəllərində Azərbaycanın milli və xarici valyutalarda uzunmüddətli reytingini "BBB -" dən "BB +". qədər aşağı endirdilər. Bu enişin səbəbini isə neftin dünya bazarlarında qiymətinin aşağı düşməsi, milli valyutanın devalvasiyası, Azərbaycan Milli Bank sistemindəki problemlər göstərilir. Ölkədə makroiqtisadi göstəricilərin sabitləşməsi, 2018-ci ilin yekunlarında aktivlərin artması ölkənin investisiya reytinginin əvvəlki mövqeyinə qaytarılacağı gözlənilsə də, növbəti ildə də heç bir dəyişiklik olmadı [6]. 2020-ci ildə də üç böyük reyting agentliyi (böyük üçlük) Fitch Ratings, Moodys, Standart and Poors Ratings Azərbaycanın suveren reytingini əvvəlki səviyyədə BB+ saxladılar [9].

Nəticə

Araşdırmalar göstərir ki, reytinglərin, o cümlədən investisiya reytinginin formalaşması üç məlumat tipi əsasında baş verir: statistik məlumatlar; milli və regional səviyyədə sorğuların aparılması; ekspert rəyləri. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə aparılan müşahidələr göstərir ki, şəhər və rayonların regional investisiya reytinginin hazırlanması, həmçinin beynəlxalq reyting agentliklərinin hazırlıqları reyting hesabları ilə onların müqayisə edilib, qiymətləndirilməsi xüsusi zərurətdən irəli gəlir.

Ədəbiyyat

1. K.Vəliyeva Rayonların İnvestisiya Reytinqi elan edildi [http:// iqtisadiislahat.org /store//media/ documents/ diger/ Rayonların_Investisiya_Reytinqi.pdf](http://iqtisadiislahat.org/store//media/documents/diger/Rayonların_Investisiya_Reytinqi.pdf).
2. Алехин, Б.И. Рынок ценных бумаг / Б.И. Алехин. – М.: Юнити, 2006. – 301 с.
3. Бердникова, Т.Б. Рынок ценных бумаг и биржевое дело / Т.Б. Бердникова. - М.: Инфра-М, 2005.
4. Центр Анализа Экономических Реформ и Коммуникаций, Баку, 1 апреля, 2017// [ecoreform/az/ store/media/ documents/ Инвестиционный_Рейтинг_Районов_.pdf](http://ecoreform.az/store/media/documents/Инвестиционный_Рейтинг_Районов_.pdf)
5. https://studme.org/1821011619599/ekonomika/investitsionnyu_klimat_investitsionnye_reytingi
6. <https://az.sputniknews.ru/economy/20190304/419681807/azerbaijan-ministr-finansov-rejtingovye-agentstva.html>
7. <https://az.sputniknews.ru/economy/20200121/422924414/azerbaijan-fitch-ratings-investicionnyj-rejting-valjutnye-rezervy.html>
8. <https://www.investopedia.com/terms/i/investmentgrade.asp>
9. <https://countryeconomy.com/ratings>

**Эсмира Хаджи кызы Гаджиева-Гаргари
Севиндж Тофиг кызы Ширинова**

Инвестиционный рейтинг в международной и национальной практике

Резюме

В статье рассматриваются такие понятия как, инвестиционный рейтинг, факторы влияющие на инвестиционный рейтинг страны и региона, их теоретические и методологические основы, деятельность инвестиционных агентств, которые составили эти рейтинги, основные требования при составлении международных инвестиционных рейтингов и.т. д. Во время научных наблюдений особое внимание уделяется деятельности авторитетных рейтинговых агентств, изучаются методы используемые этими агентствами при разработке рейтинговых таблиц. Кроме того, изучается практика в стране разработки региональных инвестиционных рейтингов.

Ключевые слова: инвестиции, рейтинг, инвестиционный рейтинг, рейтинговое агентство, риск, экономический риск

**Esmira Haji Hajiyeva-Gargari
Sevinj Tofiq Shirinova**

Investment rating in international and national practice

Resume

The article discusses such concepts as, investment rating, factors affecting the country's investment rating and the region, their theoretical and methodological foundations, the activities of investment agencies, the ratings that these agencies compiled, the basic requirements for compiling international investment ratings. During scientific observations, special attention is paid to the activities of reputable rating agencies, explores the methods used by these agencies in developing rating tables. In addition, is being studied the practice in the country of developing national and regional investment ratings.

Keywords: investment, rating, investment rating, rating agency, risk, economic risk

Elmi redaktor: i.f.d., dos. Y.Məmmədov

Daxil olub: 16.04.2020.

Çapa qəbul olunub: 22.04.2020.